Europa-Kommissionen

SÅDAN HÅNDTERES OG FASTHOLDES KVÆG, FÅR OG GEDER

Når du håndterer kvæg, får og geder (kendt som drøvtyggere) dårligt, kan du belaste eller endda skade dem. Du kan også udsætte dig selv eller andre, der håndterer dyrene, for fare. Dette kan medføre dårligere kødkvalitet. Disse tips hjælper dig med at flytte drøvtyggere effektivt.

Kun medarbejdere med kompetencebevis har tilladelse til at håndtere eller fastholde drøvtyggere.

OM KVÆG, FÅR OG GEDER

- Tyre, væddere og bukke kan være uforudsigelige
- Hver ko, får eller ged kan opføre sig forskelligt
- **Kan lide:** Godt oplyste områder
- **Kan ikke lide:** Skinnende eller ekstremt klart lys, mørke, skygger, spejlbilleder, forhindringer, skarpe sving, pludselige lyde/bevægelser, at være isoleret/trængt op i en krog/blive skyndt på, glatte gulve

HUSK

- Hvis du ikke kan flytte en drøvtygger uden at gøre smerte, **bør du ikke flytte den**
- Du bør **holde gruppen sammen** – adskil kun ved fastholdelse

FLYTTE DEM I GRUPPER

- **Flyt drøvtyggere i grupper** på 4-6 voksne dyr
- Flyt unge drøvtyggere i grupper på 15-21 dyr

RIGTIGT

- Lad får og geder bevæge sig ved siden af hinanden
- Hold vejen foran fri
- Hold stien godt oplyst, men lad ikke lyset skinne direkte på drøvtyggerne
- Brug flag, plastikpadler, rangler

FORKERT

- Slå/spark ikke drøvtyggeren
- Pres ikke på følsomme dele af kroppen
- Løft ikke i hovedet, ørerne, benene, pelsen, halen
- Vrid/knus ikke halen
- Hold ikke ved øjnene
- Håndter dem ikke på nogen måde, der kan gøre dem fortræd

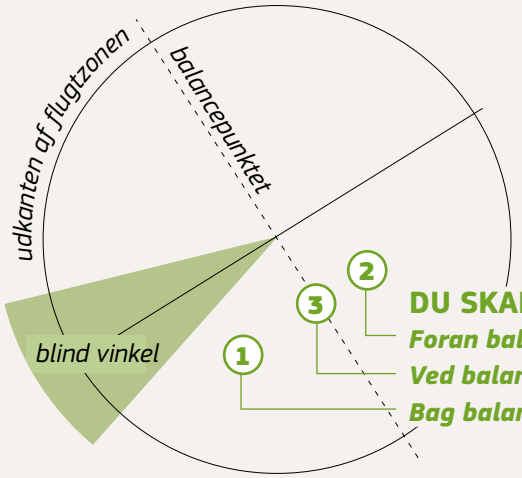

ANVEND FLUGTZONEN

Området omkring koen, fåret eller geden kaldes for flugtzonen. Når du træder ind i området, bevæger dyret sig. For at flytte koen, fåret eller geden kan du anvende **balancepunktet** (almindeligvist ved skulderen), når du står med rette afstand fra den. **Bevæg dig langsomt**. Du skal kunne flytte dyrene uden at slå dem.

DU SKAL STÅ:

Foran balancepunktet *for at få dyret til at gå baglæns*
Ved balancepunktet *for at få det til at stoppe*
Bag balancepunktet *for at få det til at gå fremad*

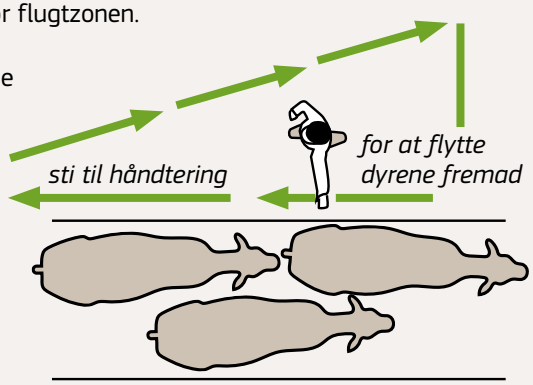

Hav mørkt tøj på

SÅDAN FASTHOLDES DRØVTYGGERE

Hvis du fastholder en ko, et får eller en ged korrekt, **kan bedøvelsen eller afblødningen udføres effektivt og forhindre dem i at lide unødvendigt**. Følg disse retningslinjer for at undgå at skade dyrene før slagtning.

FASTHOLD ALDRIG VED AT

- Hænge/hejse, når dyrene er ved bevidsthed
- Fastspænde/binde benene eller fødderne
- Overskære rygmarven
- Immobilisere ved elektrisk chok

INDHEGNET FOLD (KVÆG)

- Opstalder en enkelt ko
- Giver **let adgang til koens hoved**

BEDØVELSESBÅS (FÅR/GEDER)

- For at bruge bedøvelsesbåsen, **arbejd sammen med en eller to andre personer om at håndtere dyrene** (ideelt to personer)
- Bring en lille gruppe af får eller geder gennem lågen, og luk den bag dem
- Giv **hvert får/ged cirka 1,2m²**
- Det er ikke nødvendigt med yderligere fastholdelse

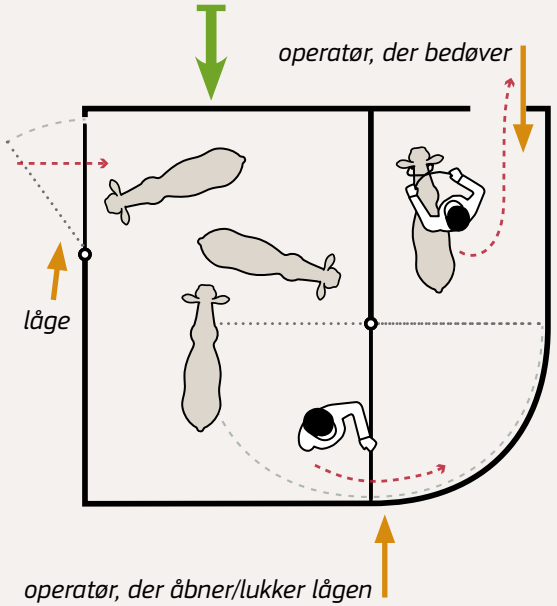

INDIVIDUELLE BOKSE TIL FASTHOLDELSE (VOKSNE KVÆG/FÅR/GEDER)

- **Et dyr** ad gangen
- Forhindrer et stående dyr i at vende sig
- Tilpasser sig dyrets størrelse
- Stopper dyret fra at vende sig

Dyrene bør **gå ind frivilligt**, uden at du skubber eller stikker til dem. Til dette:

- Boksen skal være **godt oplyst**, uden reflekterende materialer
- Gulvet skal se ud som gulvet uden for boksen
- Døren bør være **stor nok til, at dyret** nemt kan gå igennem
- Boksen må ikke ligne en blindgyde – **området bag boksen skal være synligt** fra døren
- operatøren skal holde sig **ude af syne** i den anden ende

Nogle bokse har ryg-/side-/maveskubbere til fastholdelse. Pres ikke meget hårdt, når du aktiverer dem.

Boksene kan også have en hageløfter og en halsspænde til at fastholde hovedet. Når hovedet er fastholdt, kan du løsne rygskubberen.

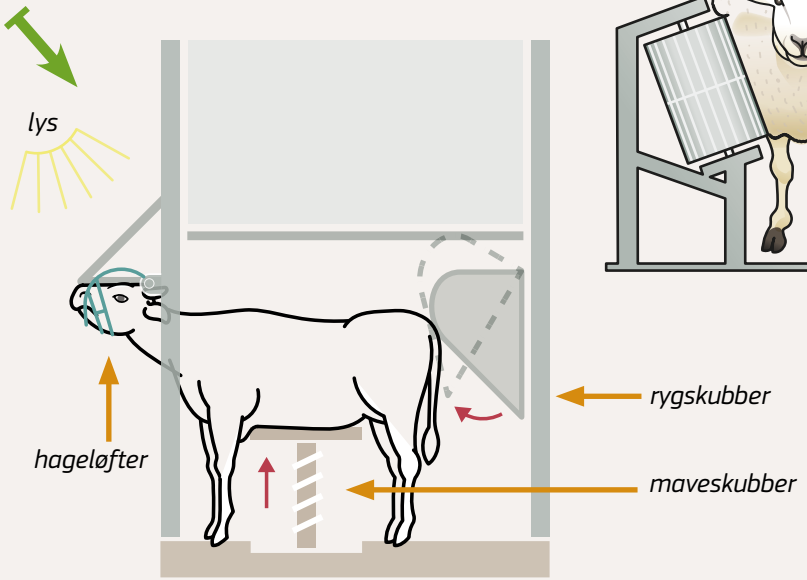

TRANSPORTSYSTEM (KVÆG/GEDER/KALVE)

- Mekanisk og kræver sjældent, at du håndterer dyret
- Fastholder dyrene mere og mere, som de bevæger sig frem mod bedøvelse
- Du bør **flytte hver ko/får/ged til enden af transportbåndet**, helst i grupper for at berolige dem
- **Giv nok plads til**, at det ene dyrs hoved ikke hviler på det næstes rygge

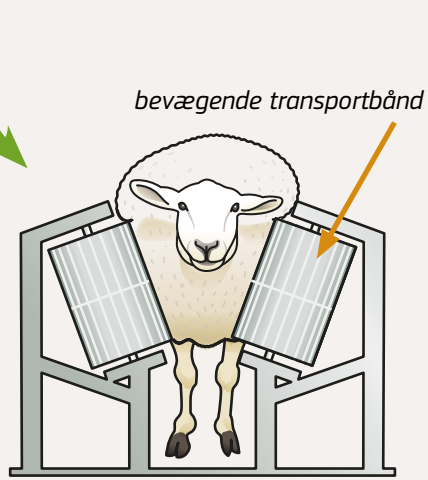

Publikationskontoret

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2018
© Den Europæiske Union, 2018
Videreanvendelse tilladt med kildeangivelse.
Printed in Belgium.

For yderligere oplysninger kan du læse mere på http://europa.eu/!KX74dw (kun på engelsk)

PDF ISBN 978-92-79-83774-6 doi: 10.2875/9963 EW-01-18-343-DA-N